

Peter Widell og Mette Kunøe (udg.):

10. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog

Århus 2004

DET FINITTE VERBUMS POSITION I DANSK FØR OG NU

af Sten Vikner (Aarhus Universitet)

1. Indledning

I den generative analyse som jeg vil anvende her, ser skelettet i sætningsstrukturen ud som i (1a), dvs. den kan beskrives som i (1b):

- (1) a. [CP ... C° [IP ... I° [CP ... V° ...]]]
b. En sætning er en CP, hvis kerne er C° ("c" for complementizer)
søsteren til C° er en IP, hvis kerne er I° ("i" for inflection)
søsteren til I° er en VP, hvis kerne er V° ("v" for verb)

(VP svarer til Diderichsens "indholdsfelt",

IP svarer til Diderichsens "nexusfelt" plus "indholdsfelt")

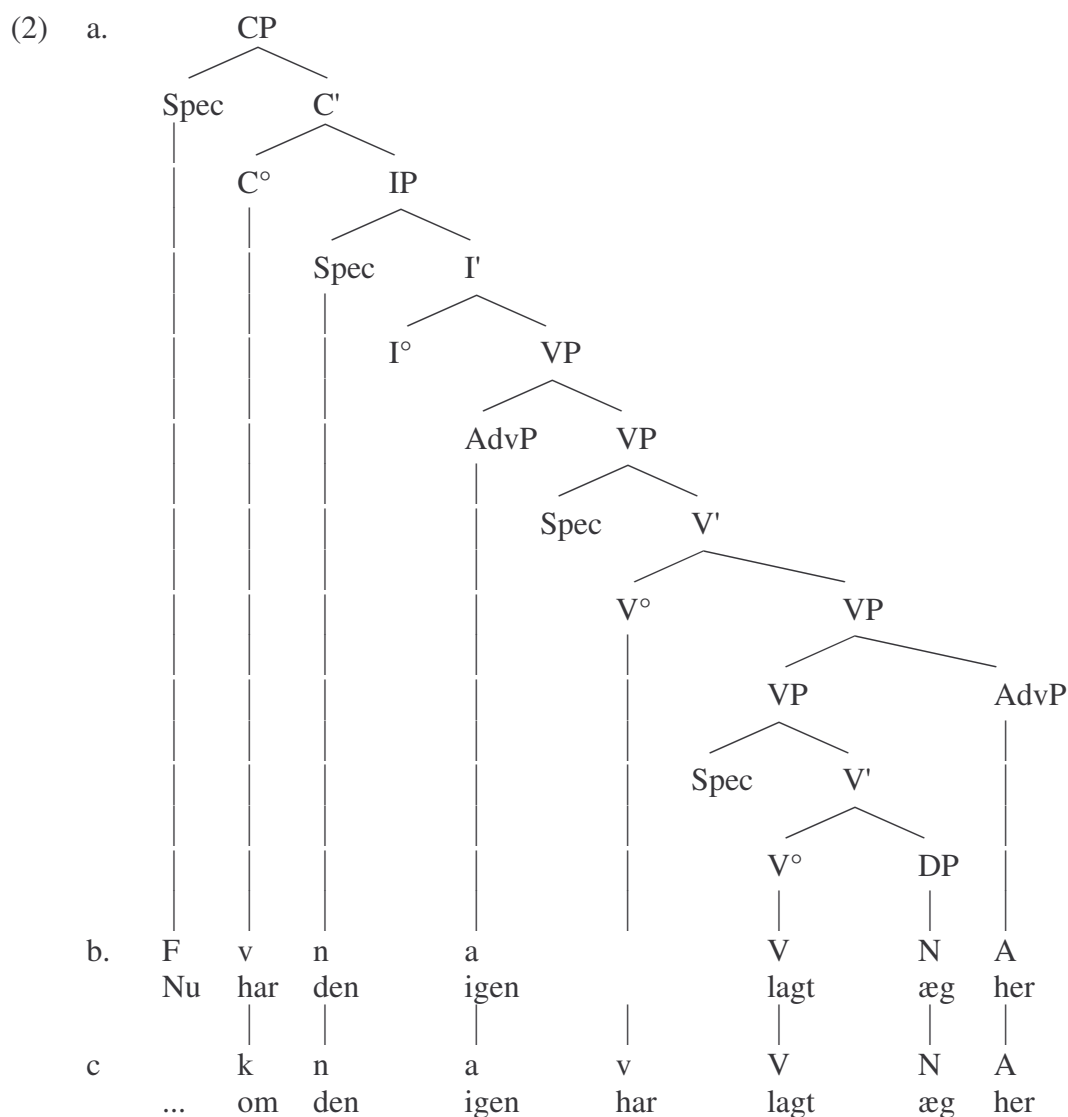
Alle verber (både hovedverber og hjælpeverber) har deres egen VP. Hertil kommer at adverbialer kan adjungeres både på højre og på venstre side af VP.

Resultatet er den generative struktur i (2a) på næste side, som kan sammenholdes med de to forenklede Diderichsen-analyser i (2b,c), også på næste side.

(2b) er hovedsætningsanalysen (Diderichsen 1962:162, 186, jf. også Hansen 1980:44, Heltoft 1986, Allan et al. 1995:491-496, Jørgensen 2000:71-78, Togeby 2003:56, 72).

(2c) er bisætningsanalysen (Diderichsen 1962:186, jf. også Hansen 1980:72-74, Allan et al. 1995:496-498, Heltoft 1986, Jørgensen 2000:63-71, Togeby 2003:97-99).

En af de forskelle mellem de to analyser der springer i øjnene, er at den generative analyse indeholder positioner der altid er tomme i dansk, fx I°. Til gengæld har den generative analyse et bud på sprogvariation baseret på en og samme analyse, ikke på forskellige modeller. En sådan sprogvariation er det finitte verbums placering i danske bisætninger før og efter perioden 1500-1550. (3) og (4) er to repræsentative eksempler (med en del kontekst).

- (3) Æn beriær man threl for bondæns øghæn. tha bõtæ han bondæn tolf øræ foræ
um thrællæn takær ey atær gen
*Men slår en mand en træl for øjenene af bonden, da skal han bøde tolv øre derfor
til bonden, hvis trællen ikke sætter sig til modværge*

(ca. 1300, *Valdemars sjællandske lov*, yngre redaktion, kap. 86,

Uldaler & Wellejus 1968:54, l. 21-22)

- (4) Som en Spyflue icke springer vdi den gryde som er hed, men flyer derfra, saa
flyer oc Dieffuelen fra de hierter som daglige brende, ved en Christelig Bøn og
tacksigelse.

(1572, Niels Hemmingsen: *Om Ecteskab*,

DSST = Ruus et al. 2001, *ecteskab.sgm*, p. 215)

Forskellen mellem (3) og (4) kan analyseres således at det finitte verbum i bisætningsordstilling før 1500-1550 forekom i I°, men efter 1500-1550 i V°:

(5)	C°	IP-spec	I°	Neg	V°	...	
a.	um	thrællæn	takar	ey		atær gen	=(3)
b.	Som	en spyflue		icke	springer	vdi den gryde...	=(4)

2. V°-til-I° flytning (eller hvor står det finitte verbum?)

2.1 Hvilke sprog har V°-til-I° flytning (og hvilke har ikke)?

De germanske og de romanske SVO-sprog kan deles op i to grupper alt efter om de har V°-til-I° flytning eller ej, dvs. om det finitte verbum (som antages at være basisgenereret i V°)

forbliver i V° eller flytter til I°. Om et finit verbum står i V° eller i I°, fremgår af dets position i forhold til et medialt adverbial (eller negation): Hvis det finitte verbum står til venstre for adverbialet, står det i I°, hvorimod hvis verbet står til højre for adverbialet, står det i V°.

Mediale adverbialer er adverbialer der forekommer midt i sætningen, dvs. hverken sætningsinitialt eller -finalt men til højre for subjektet og til venstre for de infinitte verbalformer og objektet.

På islandsk, jiddisch og fransk kommer det finitte verbum før et medialt adverbial i alle sætninger (inklusive alle bisætninger). Dette viser at disse sprog alle har V°-til-I° flytning:

(6)		C°	IP-sp	I°	AdvP	V°	DP	
a.	En.	*That	John	eats	often		tomatoes	(surprises most people)
b.	Da.	*At	Johan	spiser	ofte		tomater	(overrasker de fleste)
c.	Fæ.	*At	Jón	etur	ofta		tomatir	(kemur óvart á tey flestu)
d.	Is.	Að	Jón	borðar	oft		tómata	(kemur flestum á óvart)
e.	Ji.	Az	Jonas	est	oft		pomidorn	(iz a khidesh far alemen)
f.	Fr.	Que	Jean	mange	souvent		des tomates	(surprend tout le monde)

På engelsk, dansk og færøsk, og også på norsk og svensk, følger det finitte verbum efter et medialt adverbial i de bisætninger der ikke tillader hovedsætningsordstilling. Dette viser at disse sprog alle mangler V°-til-I° flytning:

(7)		C°	IP-sp	I°	AdvP	V°	DP	
a.	En.	That	John		often	eats	tomatoes	(surprises most people)
b.	Da.	At	Johan		ofte	spiser	tomater	(overrasker de fleste)
c.	Fæ.	At	Jón		ofta	etur	tomatir	(kemur óvart á tey flestu)
d.	Is.	*Að	Jón		oft	borðar	tómata	(kemur flestum á óvart)
e.	Ji.	*Az	Jonas		oft	est	pomidorn	(iz a khidesh far alemen)
f.	Fr.	*Que	Jean		souvent	mange	des tomates	(surprend tout le monde)

Følgende eksempler fra to konservative fastlandsskandinaviske dialekter viser den samme forskel. Det finitte verbum kommer altid før negationen i den svenske dialekt Älvdalsmålet (Levander 1909:123, Anm. 1), inklusive i alle bisætninger, hvorimod den norske dialekt Hallingmålet altid har det finitte verbum efter negationen i bisætninger:

- (8) Ba fo dye at ig uild int fy om (Älvdalsmålet)
Bare for det at jeg ville ikke følge ham
 (Levander 1909:123, se også Platzack & Holmberg 1989:70)

- (9) ... fisk, jammvært om støræls'n på o ikki va myky skrytæ tå (Hallingmålet)
... fisk, selvom størrelsen på dem ikke var meget at prale af
 (Venås 1977:243, se også Trosterud 1989:91 og Platzack & Holmberg 1989:70)

Den relevante forskel er den mellem sprog hvor det finitte verbum (i bisætninger) altid kommer før et medialt adverbial og/eller en negation, jf. (6) og (8), og sprog hvor det finitte verbum altid kommer efter et medialt adverbial og/eller en negation, jf. (7) og (9).

De følgende eksempler er fra islandsk, men parallelle eksempler kunne anføres fra jiddisch og fransk, og også fra gammeldansk og middelengelsk:

(10)	C°	IP-sp	I°	AdvP	V°	V°	DP	
a.	*Að	Jón		oft	hafi	borðað	tómata	...
b.	Að	Jón	hafi	oft		borðað	tómata	...
c.	*Að	Jón	hafi borðað	oft			tómata	...
d.	*Að	Jón	borðað	oft	hafi		tómata	...
	At	Jón	(har) (spist)	ofte	(har)	(spist)	tomater	...

(10a,b) viser (igen) at islandsk har V°-til-I° flytning og derfor ikke kan have et finit verbum i V°. (10c) viser at kun **ET** verbum kan undergå V°-til-I° flytning. Endelig viser (10d) at kun et **FINIT** verbum kan undergå V°-til-I° flytning.

2.2 Forbindelsen mellem V°-til-I° flytning og varieret kongruensfleksion

Som det fremgår af (11) og (12), er den finitte verbale kongruensfleksion relativt varieret i fx fransk og islandsk, men relativt enkel i fx moderne engelsk og moderne dansk. Nu er spørgsmålet så hvor skillelinjen mellem varieret og simpel kongruensfleksion går helt præcist. Baseret på data som dem i afsnit 2.1 ovenfor og på verbalformerne i (11) og (12) har jeg i Vikner

(1997, 1999) foreslået at den grad af kompleksitet der skal til for at forårsage V^o-til-I^o flytning hænger sammen med om der er personkongruens i alle tempora, se (13):

(11)		engelsk	jiddisch	fransk
Infinitiv		hear	hern	entendre
Imperativ	Singularis	hear	her	entends
	Pluralis	hear	hert	entendez
Participier	Præsens	hearing	herndik	entendant
	Perfektum	heard	gehert	entendu
Præsens	1. singularis	I hear	ikh her	j' entends
	2. singularis	you hear	du herst	tu entends
	3. singularis	he hears	er hert	il entend
	1. pluralis	we hear	mir hern	nous entendons
	2. pluralis	you hear	ir hert	vous entendez
	3. pluralis	they hear	zey hern	ils entendent
Forskellige former		2	4	4(1s=2s=3s)
Præteritum	1. singularis	heard	---	entendais
	2. singularis	heard	---	entendais
	3. singularis	heard	---	entendait
	1. pluralis	heard	---	entendions
	2. pluralis	heard	---	entendiez
	3. pluralis	heard	---	entendaient
Forskellige former		1	0	3(1/2s=3s=3p)

(12)		dansk =norsk = svensk	Hallingmålet (Norge)	færøsk	Älvdalsmålet (Sverige)	islandsk
Infinitiv		høre	høyræ	hoyra	höra	heyra
Imp.	Sing.	hør	høyr	hoyr	höre	heyrr
	Plur.	hør	høyr	hoyr(ið)	hörir	heyrið
Partic.	Præs.	hørende	høyræn	hoyrandi	hörend	heyrandi
	Præt.	hørt	høyrtr	hoyrt	hört	heyrt
Præs.	1. sg.	jeg hører	e høyre	eg hoyri	ig hörer	ég heyri
	2. sg.	du hører	du høyre	tú hoyrir	du hörer	þú heyrrir
	3. sg.	han hører	hann høyre	hann hoyrir	an hörer	hann heyrrir
	1. pl.	vi hører	me høyræ	vit hoyra	uir hörum	við heyrum
	2. pl.	I hører	de høyræ	tit hoyra	ir hörir	þið heyrið
	3. pl.	de hører	dæi høyræ	tey hoyra	dier höra	þeir heyra
Former		1	2	3	4	5
Præt.	1. sg.	hørte	høyrðæ	hoyrði	hörde	heyrdi
	2. sg.	hørte	høyrðæ	hoyrði	hörde	heyrdir
	3. sg.	hørte	høyrðæ	hoyrði	hörde	heyrdi
	1. pl.	hørte	høyrðæ	hoyrdu	hördum	heyrdum
	2. pl.	hørte	høyrðæ	hoyrdu	hördur	heyrdur
	3. pl.	hørte	høyrðæ	hoyrdu	hördur	heyrdur
Former		1	1	2	3	5

- (13) Et SVO-sprog har V^o-til-I^o flytning hvis og kun hvis der er personkongruens i alle tempora (Vikner 1997:200, (12b), 207, (23))

Ifølge dette har følgende sprog varieret kongruensfleksion: jiddisch, fransk, Älvdalsmålet, og islandsk, men følgende sprog har enkel (kongruens)fleksion: engelsk, dansk, norsk, svensk, færøsk og Hallingmålet.

Roberts (1985:43, 47) og Kosmeijer (1986:4, 8) var de første til at foreslå en forbindelse mellem righoldigheden af den verbale kongruensfleksion og den obligatoriske flytning af det finitte verbum til I^o (for en detaljeret diskussion af de forskellige trin i den efterfølgende debat i litteraturen, se Vikner 1997:192-196, Rohrbacher 1999:93-154, Bobaljik 2003, m.fl.).

3. Svækkelsen af personkongruensen og tabet af V^o-til-I^o flytning

Forslaget i (13) ovenfor giver visse forudsigelser angående den historiske udvikling i de seks sprog der engang havde V^o-til-I^o flytning, men ikke har det længere. Jeg vil her kun diskutere dansk. Hvad engelsk og svensk angår, se Vikner (1997:202-205, 1999:109-115, 117-120))

Hvad de andre tre angår, færøsk, Hallingmålet, og norsk, ved man (eller i hvert fald jeg) ikke nok om deres historiske udvikling eller om den indflydelse som blev udøvet af det dominerende administrative sprog på det tidspunktet hvor forandringen forventes at have fundet sted (i alle tre tilfælde var administrationssproget dansk).

Hvornår tabet af V^o-til-I^o flytning i dansk fandt sted ligger ikke helt fast. Jeg antager som sagt omkring 1500-1550, og her vil jeg vise hvorfor. Jeg har lavet en relativt overfladisk undersøgelse af nogle tekster fra mellem 1174 og 1572, som var elektronisk tilgængelige igennem de to korpora ACOD og DSST (**ACOD** = Gunnar Hrafn Hrafnbjargarson & Henrik Jørgensen: 2004, *The Aarhus Corpus of Tagged Old Danish Texts*, **DSST** = Hanne Ruus et al.: 2001, *Dansk Sprog- og Stilhistorisk Tekstbase*). Det gælder altså om at undersøge om det finitte verbum i bisætningsordstillingen kommer før eller efter et medialt adverbial eller en negation, men jeg har kun undersøgt verbalpositionen i forhold til negationen.

Jeg søgte elektronisk efter sætninger der begyndte med en af de bisætningskonjunktioner der kun tillader bisætningsordstilling (*om*, *naar*, og *som*, men ikke *at/ath*) og som indholdt en sætningsnegation (*aldrig*, *icke*, *ey*). Jeg talte de sætninger hvor det finitte verbum enten kom mellem subjektet og negationen (det jeg kalder **Fin-Neg** og som er et resultat af V^o-til-I^o flytning, som i (3) ovenfor) eller lige efter negationen (det jeg kalder **Neg-Fin** og som kan være et resultat af manglende V^o-til-I^o flytning, som i (4) ovenfor):

(14)		Fin-Neg	Neg-Fin
1174 - ca. 1400, teksterne i ACOD	I alt	29	11
"uden" subjekt, som i (43)	heraf	1	11
med pronominent subjekt		19	-
med "fuldt" subjekt		9	-
1533, Christiørn Pedersen - <i>En nøttelig legebog</i>	I alt	16	9
"uden" subjekt	heraf	1	8
med pronominent subjekt		12	1
med "fuldt" subjekt		3	-
1534, Paul Helgesen - <i>En kristen fyrstis lære</i>	I alt	13	9
"uden" subjekt	heraf	4	23
med pronominent subjekt		3	3
med "fuldt" subjekt		6	2
1539, Kirkeordinansen	I alt	8	28
"uden" subjekt	heraf	3	12
med pronominent subjekt		3	13
med "fuldt" subjekt		2	3
1571, A. S. Vedel - <i>Predicken over Kansler Friis</i>	I alt	7	17
"uden" subjekt	heraf	2	11
med pronominent subjekt		4	5
med "fuldt" subjekt		1	1
1570, Niels Hemmingsen - <i>Liffsens Vey</i>	I alt	0	61
"uden" subjekt	heraf	-	50
med pronominent subjekt		-	9
med "fuldt" subjekt		-	2
1572, Niels Hemmingsen - <i>Om Ecteskab</i>	I alt	1	62
"uden" subjekt	heraf	1	23
med pronominent subjekt		-	32
med "fuldt" subjekt		-	7

I begyndelsen af perioden findes V°-til-I° flytning stadig. De tilfælde hvor negationen kommer før det finite verbum **og** hvor subjektet mangler, er nemlig ikke nødvendigvis tegn på tab af V°-til-I° flytning, idet de også kan fortolkes som tilfælde af Stylistic Fronting, se afsnit 4 nedenfor.

Sætninger hvor negationen kommer før det finite verbum og som har et fuldt subjekt kan derimod ikke fortolkes som tegn på tab af V°-til-I° flytning (og dette er også meget mindre plausibelt for sætninger med pronominalt subjekt, se dog Platzack 1988).

I de seneste tekster, især hos Niels Hemmingsen, er V°-til-I° flytning klart forsvundet. Men, som man kan se af teksterne indimellem, er det ikke helt klart hvornår den forsvinder. Og dette bliver kun værre af at DSST's tekster fra 1400-tallet, *Siæla Tröst* og *Karl Magnus' Krønike*, ser ud til at udvise en beklagelig mangel på negationer i bisætninger.

Hvornår fandt den relevante morfologiske ændring (tabet af personkongruens i mindst en tempus) så sted? Faktisk noget tidligere end forventet, i hvert fald hvis man holder sig til

de regelmæssige udsagnsord, som i (12) og (13) ovenfor. I følge Bertelsen (1905:43, 95-97, 171-72), Skautrup (1944:273-74), Karker (1974:25) og Haugen (1976:209) skete dette tab omkring 1350, ved overgangen til det der ofte kaldes middeldansk. Man skulle derfor forvente at tabet af V°-til-I° flytning skulle finde sted allerede omkring 1350, hvilket altså ser ud til at være 100-200 år for tidligt. I de uregelmæssige udsagnsord tabes personkongruens derimod ikke før overgangen til nydansk omkring år 1500 (Brøndum-Nielsen 1974:277).

Spørgsmålet er selvfølgelig også om de ovennævnte morfologiske og syntaktiske dateringer er korrekte, fx om den syntaktiske ændring måske kan have fundet sted noget tidligere end 1500-1550. Dertil er flere og grundigere undersøgelser nødvendige end dem der er beskrevet i (14) ovenfor.

4. Tvetydig evidens (= hvordan kan denne ændring overhovedet finde sted?)

Hvorfor skulle tilstedeværelsen af eller manglen på personkongruens (i alle tempora) lede et barn der er ved at tilegne sig sit modersmål, til at konkludere at dette modersmål enten har eller ikke har V°-til-I° flytning?

Dette spørgsmål er specielt interessant i lyset af de foregående afsnit: På et eller andet tidspunkt i udviklingen af fx dansk, svensk eller engelsk var der en generation der konkluderede "forkert" at deres modersmål ikke havde V°-til-I° flytning ("forkert" fordi den foregående generation faktisk havde haft V°-til-I° flytning). Med andre ord, denne generation lagde mere vægt på den verbale fleksionsmorfologi end på de ordstillinger der rent faktisk forekom - ellers kunne forandringen nemlig aldrig have fundet sted.

Tabet af V°-til-I° flytning er kun mulig fordi de fleste af de data som barnet møder er kompatible med både den gamle grammatik (fra før tabet) og den nye (efter tabet). Der er tre grunde til at de fleste data passer ind i begge grammatikker (fra Vikner 1995:161):

1. Alle V2 sætninger, inklusive alle hovedsætninger, er kompatible med begge grammatikker (jf. at ordstillingen er den samme i islandsk, der har V°-til-I° flytning, som i dansk, der ikke har V°-til-I° flytning):

(15) a.	Þessa bók <u>hefur</u> Helgi oft lesið	(islandsk)
b.	Denne bog <u>har</u> Helge ofte læst	(dansk)
(16) a.	Helgi <u>hefur</u> oft lesið þessa bók	(islandsk)
b.	Helge <u>har</u> ofte læst denne bog	(dansk)

2. Så er der kun ikke-V2-sætninger tilbage, men disse kan også være kompatible med begge grammatikker, nemlig hvis de mangler mediale adverbialer og sætningsnegation (jf. igen at ordstillingen er den samme i islandsk og i dansk):

- (17) a. Ég spurði af hverju Helgi hefði lesið þessa bók (islandsk)
 b. Jeg spurgte hvorfor Helge havde læst denne bog (dansk)

3. Nu er der så kun de ikke-V2-sætninger tilbage der indeholder et medialt adverbial og/eller en negation, men selv disse kan være kompatible med begge grammatikker, nemlig hvis adverbialet eller negationen undergår **stylistic fronting** (igen er islandsk = dansk):

- (18) a. Þetta er maður sem ekki hefur spilað fótbolta í mörg ár (islandsk)
 b. Dette er en mand som ikke har spillet fodbold i mange år (dansk)

((18a) is from Jónsson (1991:35, (ii)))

Stylistic fronting er en (optionel) flytning af et adverbial (eller et participium eller en partikel) til en position til venstre for det finitte verbum (Maling 1990, Jónsson 1991, Hrafnbjargarson 2004a,b). Den forudsætter at sætningens subjekt mangler. Den findes i islandsk, og også fx i gammeldansk, middelengelsk og færøsk:

- (19) a. Fundurinn [sem fram hafði farið í Ósló] var skemmtilegur (islandsk)
Mødet som sted havde fundet i Oslo var morsomt
 b. Fundurinn [sem farið hafði fram í Ósló] var skemmtilegur
Mødet som fundet havde sted i Oslo var morsomt (Maling 1990:82, (35))

- (20) a. Then gudh ther bodæ skapeth himmel oc iordh oc stjärnear ... (dansk)
Den Gud der både skabte himmel og jord og stjerner ...
 b. ... och haf oc alt thet ther fødh ær i iørderige
... og hav og alt det der født er i jorderige
 (ca. 1450, *Aff Sancte Kerstine hennis pynæ*, Uldaler & Wellejus 1968:271, l. 22-23)

- (21) Nar han fram farr for noghræ closter ellerr abbacier ... (dansk)
Når han frem for foran nogle klostre eller abbedier ...
 (ca. 1475, *Mandevilles reise*, Uldaler & Wellejus 1968:256, l. 27- 28)

Det må derfor være tilfældet at det barn der er ved at tilegne sig sproget, enten ikke møder eller også ignorerer forskellige typer data. En type data der ignoreres, er den slags stylistic fronting som ikke kan reanalyseres som mangel på V°-til-I° flytning, dvs. stylistic fronting af et element som ellers burde følge efter verbet (også i det tilfælde hvor verbet forbliver i V°). Med andre ord, data som (20b) & (21) må være blevet totalt ignoreret på det tidspunkt hvor V°-til-I° flytning blev tabt, idet de kun kan opstå under stylistic fronting og IKKE ved mangel på V°-til-I° flytning. Der skal stylistic fronting til at bringe en partikel som *frem* eller et participium som *født* frem foran det finitte verbum, uanset om det finitte verbum står i I° eller i V°, jf. at (20b) & (21) (i modsætning til fx (20a)) er umulige i moderne dansk.

På grund af stylistic fronting er det således sætninger med både "fulde" subjekter og mediale adverbialer der mest pålideligt kan vise om V°-til-I° flytning har fundet sted eller ej.

5. Konklusion

1. Jeg har foreslået en analyse af en forskel i det finitte verbs position i de forskellige germanske sprog (inklusive nogle af deres tidligere stadier).

2. Jeg har endvidere foreslået en forbindelse mellem en varieret personkongruens og placeringen af det finitte verbum i I° (dvs. til venstre for et medialt adverbial eller for sætningsnegationen): Det finitte verbum forekommer i I° hvis og kun hvis alle tempora viser personkongruens.

3. Denne analyse giver forudsigelser for den historiske udvikling i engelsk, svensk og dansk. Den foreslåede analyse ser lovende ud for engelsk og svensk, men er mere problematisk for dansk.

4. En fordel ved den foreslåede analyse fra et historisk synspunkt er at den muliggør en forklaring på hvordan en sådan forandring overhovedet er mulig. En del af de data som børn må antages at møde er kompatible både med den gamle og den nye situation. Det det kommer an på, er ikke den rent faktisk forekommende ordstilling, men noget helt andet, nemlig variationen i personkongruens, endda i den grad at visse ordstillingsdata må ignoreres af barnet for at ændringen kan finde sted.

Litteratur

ACOD = Hrafnbjargarson & Jørgensen (2004).

Allan, Robin, Philip Holmes, & Tom Lundskær-Nielsen (1995) *Danish, a Comprehensive Grammar*. London: Routledge.

Bertelsen, Henrik (1905) *Dansk Sproghistorisk Læsebog, Første del: Oldtid og Middelalder (400-1500), I. Tekster og Sproghistoriske Oversigter*. København: Nordisk Forlag.

- Bobaljik, Jonathan (2003) Realizing Germanic Inflection: Why Morphology does not Drive Syntax. *Journal of Comparative Germanic Linguistics*, 6.2-3:129-167.
- Brøndum-Nielsen, Johs. (1974) *Gammeldansk Grammatik VIII*. København: Akademisk Forlag.
- Diderichsen, Paul (1962), *Elementær Dansk Grammatik*. København: Gyldendal.
- DSST = Ruus et al. (2001).
- Hansen, Erik (1980) *Dæmonernes Port*. København: Hans Reitzel.
- Haugen, Einar (1976) *The Scandinavian Languages*. London: Faber & Faber.
- Heltoft, Lars (1986), Topologi og syntaks. En revision af Paul Diderichsens sætningsskema. *Sætningsskemaet og dets stilling - 50 år efter*, red. Lars Heltoft & John E. Andersen, *Nydanske Studier og Almen Kommunikationsteori*, NyS 16/17:105-130.
- Hrafnbjargarson, Gunnar Hrafn (2004a), *Oblique Subjects and Stylistic Fronting in the History of Scandinavian and English*, ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Hrafnbjargarson, Gunnar Hrafn (2004b) Stylistic fronting. *Studia Linguistica* 58.2:88-134.
- Hrafnbjargarson, Gunnar Hrafn & Henrik Jørgensen (2004) *The Aarhus Corpus of Tagged Old Danish Texts*, Nordisk Institut, Aarhus Universitet, <www.hum.au.dk/nordisk/norhrafn/acod>.
- Jónsson, Jóhannes Gísli (1991) Stylistic Fronting in Icelandic. *Working Papers in Scandinavian Syntax* 48:1-43.
- Jørgensen, Henrik (2000) *Indføring i Dansk Syntaks*. Nordisk Institut, Aarhus Universitet. <<http://www.hum.au.dk/nordisk/lokal/pdf/syaug00.pdf>>
- Karker, Allan (1974) Sproghistorisk oversigt. *Nudansk ordbog*, red. Erik Oxenvad. København: Politikens Forlag.
- Kosmeijer, Wim (1986) The Status of the Finite Inflection in Icelandic and Swedish. *Working Papers in Scandinavian Syntax* 26.
- Levander, Lars (1909) *Älvdalsmålet i Dalarna*. Stockholm: P. A. Norstedt & Söner.
- Maling, Joan (1990) Inversion in Embedded Clauses in Modern Icelandic. *Modern Icelandic Syntax*, red. Joan Maling & Annie Zaenen, *Syntax & Semantics* 24, Dan Diego: Academic Press:71-91.
- Platzack, Christer (1988) The Emergence of a Word Order Difference in Scandinavian Subordinate Clauses. *McGill Working Papers in Linguistics, Special Issue on Comparative Germanic Syntax*, red. Denise Fekete & Zofia Laubitz, McGill University, Montréal:215-238.
- Platzack, Christer & Anders Holmberg (1989) The Role of AGR and Finiteness. *Working Papers in Scandinavian Syntax* 43:51-76.
- Roberts, Ian (1985) Agreement Parameters and the Development of English Modal Auxiliaries. *Natural Language & Linguistic Theory* 3.1:21-58.
- Rohrbacher, Bernhard (1999) *Morphology-driven Syntax*. Amsterdam: John Benjamins.
- Ruus, Hanne et al. (2001, *Dansk Sprog- og Stilhistorisk Tekstbase* (DSST), CD-ROM, Nordisk Institut, Københavns Universitet
- Skautrup, Peter (1944) *Det Danske Sprogs Historie I (200-1350)*. København: Gyldendal.
- Togeby, Ole (2003) *Fungerer denne sætning? - Funktionel dansk sproglære*. København: Gads Forlag.
- Trosterud, Trond (1989) The Null Subject Parameter and the New Mainland Scandinavian Word Order: A Possible Counter Example from a Norwegian Dialect. *Papers from the 11th Scandinavian Conference of Linguistics 1*, red. Jussi Niemi:87-100.
- Uldaler, Nelly & Gerd Wellejus (red.) (1968) *Gammeldansk Læsebog*. København: Gyldendal.
- Venås, Kjell (1967) *Hallingmålet*. Oslo: Det Norske Samlaget.

- Vikner, Sten (1995) *Verb Movement and Expletive Subjects in the Germanic Languages*. New York: Oxford University Press.
- Vikner, Sten (1997) V°-to-I° Movement and Inflection for Person in All Tenses. *The New Comparative Syntax*, red. Liliane Haegeman. London: Longman:189-213.
- Vikner, Sten (1999) V°-til-I° flytning og personfleksion i alle tempora. *Islenskt mál* 19:81-128.